U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jiřího Vyvadila a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobkyně **Dr. M. Č.**, zastoupené JUDr. Františkem Loskotem, CSc., advokátem se sídlem v Hradci Králové, tř. ČSA 556, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Hradci Králové**, se sídlem v Hradci Králové, Horova 17, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 27. 5. 2004, č. j. 122/140/2004-PN-O-2/Bi, o námitce podjatosti,

t a k t o :

I. Soudci Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Marcela Sedmíková, JUDr. Jana Kábrtová, JUDr. Ivona Šubrtová, JUDr. Karel Kavalír, JUDr. Jan Rutsch, Mgr. Daniela Kadlečková a JUDr. Pavel Kumprecht, **j s o u v y l o u č e n i** z projednávání a rozhodnutí věci.

II. Věc **s e p ř i k a z u j e** Městskému soudu v Praze.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný vznesl námitku podjatosti soudu ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) z důvodu, že žalobkyně je podle jeho zjištění matkou místopředsedy Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Jana Čipery.

K námitce se vyjádřili jednotliví soudci specializovaných senátů správního soudnictví Krajského soudu v Hradci Králové, a to Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Marcela Sedmíková, JUDr. Jana Kábrtová, JUDr. Ivona Šubrtová, JUDr. Karel Kavalír, JUDr. Jan Rutsch, Mgr. Daniela Kadlečková a JUDr. Pavel Kumprecht, kteří sice uvedli, že nemají žádný zájem na výsledku sporu a není jim známa žádná ze stran sporu, ale současně uvedli, že mají přátelský či kolegiální vztah k místopředsedovi Krajského soudu JUDr. Janu Čiperovi, případně, že jej znají z běžného pracovního styku.

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Nejvyšší správní soud především posoudil rozsah námitky podjatosti a dospěl k závěru, že se netýká Krajského soudu v Hradci Králové, ale podle smyslu vztahuje pouze na soudce specializovaných senátů správního soudnictví uvedeného soudu.

Integrální součástí práva na spravedlivý (fair) proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy).

Nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi nalezla stěží uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat šířeji, také v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli tj. účastníkovi řízení, nýbrž to, zda reálně neexistují objektivní okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce určitým, nikoliv nezaujatým vztahem k věci, případně účastníkům, disponuje.

Přitom platí, že vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv pouze na skutečně prokázané podjatosti, ale je dáno již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 167/94, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, sv. č. 6). Na druhé straně Ústavní soud vyslovil, že subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto. Nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z právního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, sv. č. 23).

Rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce. Subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci, objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (srov. rozhodnutí ve věcech Saraiva de Carvalho vs. Portugalsko, 1994, Gautrin a další vs. Francie, 1998).

V projednávané věci jde o posouzení nestrannosti soudců, z nichž většina uvádí přátelský vztah k místopředsedovi krajského soudu, jež je synem žalobkyně.

Místopředseda krajského soudu je podle § 119 odst. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích orgánem státní správy soudů. Podle § 30 odst. 2 citovaného zákona místopředsedové krajského soudu vykonávají kromě rozhodovací činnosti také státní správu krajského soudu a státní správu okresních soudů, které patří do jeho obvodu, v rozsahu stanoveném tímto zákonem. Podle § 121 odst. 3 citovaného zákona vykonávají místopředsedové krajského soudu státní správu krajského soudu a okresních soudů v jeho obvodu v rozsahu určeném předsedou krajského soudu.

V projednávané věci je zřejmé, že se žádný ze soudců specializovaných senátů Krajského soudu v Hradci Králové necítí podjatý ve vztahu k věci, k účastníkům či jejich zástupcům. To však nic nemění na tom, že postavení syna žalobkyně jako místopředsedy krajského soudu, který dokonce v zákonem stanovených případech může vykonávat i ve vztahu ke jmenovaným soudcům úkoly státní správy ve spojení s kolegiálním či přátelským vztahem některých soudcům by mohlo zavdat objektivní pochybnost o jejich nepodjatosti.

Proto Nejvyšší správní soud námitce o vyloučení soudců specializovaných senátů správního soudnictví vyhověl a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

Podle § 9 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přikáže věc jinému než místně příslušnému krajskému soudu, jestliže pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nelze sestavit senát.

Vzhledem k tomu, že v projednávané věci byli vyloučeni všichni soudci specializovaných senátů Krajského soudu v Hradci Králové a nelze tak sestavit senát, Nejvyšší správní soud přikázal věc Městskému soudu v Praze jako jinému než místně příslušnému soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu